

פרשת בהעלותך, שינוי, מקורות

ד"ר חזות גבריאל

1. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן וְאֶמְרָתְךָ אֵלָיו: בְּהִעָלְתְּךָ אֶת הַנֵּרֹת, אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה וְאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת.

וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן, אֶל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה הִעֲלָה נֵרֹתֶיהָ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה.

2. רש"י: 'להגיד שבחו של אהרן, שלא שינה'.

3. 'אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש' הורה רבי יהושע [חגיגה ג' א'], ואין חידוש ללא שינוי.

4. משנה מסכת ברכות פרק ב

משנה ה

חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה מעשה ברבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון אמר להם איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפילו שעה אחת:

משנה ו

רחץ לילה הראשון שמתה אשתו אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שאבל אסור לרחוץ אמר להם איני כשאר כל אדם אסטניס אני:

משנה ז

וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שאין מקבלין תנחומין על העבדים אמר להם אין טבי עבדי כשאר כל העבדים כשר היה:

5. הרמב"ן מפרש באופן אחר: "ואע"פ שהמצווה כשרה בבניו כמו שנאמר יערוך אותו אהרון ובניו אבל היה מזדרז במצווה הגדולה", כלומר - שבחו היה בזריזותו.

6. המלבי"ם רואה זאת כסיבה ותוצאה - "כי נר המערבי דלק בנס וממנו היה מדליק את כולם והיה שבחו של אהרון שלא הוצרך לשנות לתת בנר המערבי יותר מחצי לוג כדי שידלק עד הלילה כי דלק בנס בזכותו".

7. ב"גור אריה" על התורה כותב המהר"ל: "והוצרך לצדד את פניהם כדי שיהיו מול האמצעי לגמרי וחומר גדול הוא", כלומר - שבחו שלמרות הקושי עשה את המצווה.

8. מהרי"ל דיסקין: "אבן הייתה לפני המנורה ובה שלוש מעלות שהכהן עומד ומיטיב את הנרות אך אהרון לא היה צריך לאותו אבן אלא אפילו היה עומד על הרצפה היה ג"כ יכול להיטיב את הנרות אך שלא לשנות לדורות עמד על המדרגות. וזהו שבחו שלא שינה לדורות". כלומר - המהר"ל"ד הבין ששבחו שלא שינה לדורות. אהרון עצמו לא היה צריך לעלות על המדרגות כציווי ה', אך מכיוון שידע שאם הוא לא יעלה על המדרגות גם כל הכהנים אחריו לא יעלו על המדרגות, לכן לא שינה מציווי ה'.

9. אור החיים הקדוש אנו מוצאים התייחסות הקשורה לענייננו וכך כתב: "להודיע שבחו של אהרון כי מה שעשה אהרון לא עשהו לצד המעלה והכבוד אשר האמיר אותו ה' אלא לצד עשות מצוות ה'".

10. רש"י הירש הכותב כי הכהן גדול הוא מנהיג העם, ושבחו של אהרון שלא עשה זאת לצדי הוהרה של תפקידו אלא מפני שה' ציווה.

11. בסוף פרשת קדושים נאמר: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי". אומר רש"י על פסוק זה: "רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשר ללוש כלאים, אבל יאמר אפשרי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי".

12. בפרשת שופטים נאמר: "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" [15] בהסתכלות פשוטה ניתן לטעות ולהבין את המושג "תמים" כשלילי וירוד, בעוד שעל פי מאמרינו היא "שיא העבודה". וכפי שמתרגם אונקלוס: "שלים". ויונתן בן עוזיאל: "שלימין", כלומר - זוהי שלמות העבודה האמיתית.

13. הרב חרל"פ: זהו מה שאמר משה לישראל "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'", אם רצונכם שיקויים בכם "וירא אליכם כבוד ה'" נדרש מכם להתעלות למדרגת הציווי שלמעלה מכל התנדבות לב בשר, לקיים הכל אך ורק מצד הציווי של הקב"ה ותהיו כולכם שוים ביראה אחת ובעצה אחת. ואף מצאנו שהרמב"ן מונה זאת כמצווה, מצווה ח': "שנצטוונו להיות לבבנו תמים עמו יתברך".